

02-04 April, 2019
Chisinau | Moldova

Conferința LEADER UE-MOLDOVA

"Creăm prosperitatea rurală pentru oameni!"

Promovarea inițiativelor de dezvoltare locală conduse de comunitate în Moldova

2, 3 & 4 Aprilie 2019, Chișinău, Republica Moldova

1. Agenda

- **Marți, 02 Aprilie 2019 - Evenimente de pregătire**

Evenimentele pregătitoare vor avea loc cu participarea reprezentanților anumitor organizații. Deoarece este și ziua de sosire a multor participanți din străinătate, Recepția de bun venit va avea loc inclusiv pentru participanții străini și special invitați la Conferință.

Venue: *Hotel Jolly Alon, str. Maria Cibotari 37, Chișinău 2012,*

14:00 – 18:30	Prima reuniune de parteneriat a GAL-urilor din cadrul proiectului de cooperare transnațională LEADER **"Say cheese! Balkan cheese"**; *(la această reuniune participă reprezentanți ai 12 GAL-uri europene și 3 GAL-uri din Moldova)*
16:00 – 18:30	Reuniunea reprezentanților membrilor ELARD / Rețelelor LEADER / Organizațiilor rurale cu reprezentanții Rețelei Naționale LEADER din Moldova și Rețelei Rurale Naționale din Moldova;
19:00 – 22:00	Recepția de bun venit; *(doar pentru participanții străini și special invitați la Conferință)*

- **Miercuri, 03 Aprilie 2019 - Conferința LEADER UE-Moldova**

Locul desfășurării: *Palatul Republicii, str. Maria Cebotari 16, Chișinău, Moldova*
Managerul evenimentului: ***Dna Ana Cerneva****, Solidarity Fund PL în Moldova*

08:30-09:30	***Sosirea și înregistrarea participanților / Cafea de bun venit***
09:30 – 10.30	***Deschiderea oficială a târgului în aer liber al GAL-urilor*** *Participanții vor avea ocazia să viziteze standurile GAL-urilor din Moldova și să se familiarizeze cu identitatea lor locală degustând produse locale din zonele lor și cu caracteristicile culturale distincte.*

10:30 – 11:00	***Cuvântări de bun venit:*** ***Moderator: Dna Marina Albu**, președinte, Rețeaua Națională LEADER din Moldova* – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova: **dl Iurie Ușurelu**, secretar general de stat, ministru interimar; – Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova: **dl Peter Michalko**, ambasador, șeful Delegației UE în Republica Moldova; – Comisia Europeană, Direcția Generală Agricultură și Dezvoltare Rurală: **dl Benoit Esmanne**; – Rețeaua Națională Rurală din Moldova: **dna Aurelia Bondari**, președinte.
11:00 – 12:15	***Sesiunea 1: LEADER în Moldova – ce a fost realizat și viitoarele provocări*** ***Moderator: dna Marta Marczis,** expert în metoda LEADER în cadrul „Programului UE SARD”* *Scopul ședinței – **prezentarea realizărilor** implementării abordării LEADER în Moldova până în prezent și ce măsuri ar trebui luate în viitor pentru a asigura implementarea fără dificultăți și reală a metodei în Moldova.* - **Discursul principal: dna Galina Petrachi,** șefa Direcției politici și programe de dezvoltare rurală, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova; - **Prezentarea studiului de evaluare** a eficienței fondurilor de implementare pentru dezvoltarea locală prin abordarea LEADER în Moldova: **dna Aliona Țurcan**, Centru de Instruire și Consultanță Organizațională (CICO); - **Discuție în grup** a reprezentanților GAL-urilor din Moldova și a facilitatorilor LEADER: – **dl Mihai Caraman**, membru, GAL Steaua Bugeac; – **dl Anatolie Buzut**, Președinte, GAL Urmasii lui Leonardo; – **dna Svetlana Regus**, Manager, GAL EcoDUZ Ialpugel; – **dl Sergiu Mihailov**, Pro Cooperare Regională; – **dl Tomasz Horbowski**, Solidarity Fund PL în Moldova; – **dna Sabina Baciu-Danilov**, People in Need Moldova; – **dl Viorel Chivriga**, IDIS Vitorul;
12.15 – 12:45	**Pauză de cafea**
12:45 – 13:15	***Sesiunea 2. Ceremonii – Acorduri de promovare a LEADER din Moldova*** ***Moderator: dl Tomasz Horbowski**, Solidarity Fund PL în Moldova* Introducere: **dna Karen R. Hilliard**, directorul misiunii, USAID Moldova & **dl Maciej Falkowski**, președinte, Solidarity Fund PL; - Ceremonia de semnare a acordurilor financiare între **15 GAL-uri moldovenești** și **Solidarity Fund PL în Moldova** pentru implementarea proiecte-pilot LEADER în anul 2019; - Ceremonia de semnare a **acordurilor de parteneriat teritorial** de către **8 Grupuri de Acțiune**

	Locală noi din cadrul proiectul „Activități LEADER" USAID.
13:15 – 14:00	**Pauză de prânz**
14:00 – 15:00	***Sesiunea 3. CLLD/LEADER în UE după 2020*** ***Moderator: dl Panagiotis Patras****, expert în domeniul dezvoltării rurale în cadrul proiectului UE „Asistență tehnică pentru ENPARD în Republica Moldova"* *Scopul acestei ședințe este discutarea* ***viitorului mecanism LEADER*** *ca instrument de dezvoltare locală; scopul principal este transmiterea unui* ***mesaj puternic factorilor de decizie din Moldova*** *de ce LEADER este un instrument eficient pentru dezvoltarea rurală durabilă și pentru GAL-urile din Moldova, ce pot învăța din inițiativele LEADER UE.* - **Discursul principal: dl Benoit Esmanne**, Comisia Europeană, DG AGRI - **Discuții în grup** cu participarea Rețelelor/Organizațiilor UE LEADER; – **dl Luis Shaves**, Rețeaua Minha Terra / Federația portugheză a asociațiilor de dezvoltare locală; – **dl Petri Rinne,** Asociația de acțiune a satului din Finlanda; – **dna Kristiina Tammets,** Uniunea estoniană LEADER; – **dl Pal Hajas,** Alianța Asociațiilor LEADER din Ungaria (LEADER Egyesületek Szövetsége) (urmează să fie confirmat); – **dl Goran Šoster,** Rețeaua de dezvoltare rurală din Slovenia; – **dl Aris Adler,** Rețeaua PREPARE, președinte; – **dna Joanna Gierulska,** Direcția Dezvoltare Rurală, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a Republicii Polonia, director; - Moderatorul panelului de discuții: **Dl Staffan Nilsson**, Președinte al Alianței Comunității Rurale Europene (ERCA);
15:00 – 15:45	***Sesiunea 3. Networking și Cooperare*** ***Moderator: dna Aurelia Bondari,*** *Rețeaua Națională Rurală, președinte* - "Networking și Cooperare a grupurilor UE LEADER": **dna Maria João Botelho,** Asociația Europeană LEADER pentru Dezvoltare Rurală (ELARD), președinte; - **Prezentarea Rețelei naționale LEADER** din Moldova: **dna Marina Albu,** președinte; - Semnarea declarației de **aderare la ELARD** de către **Rețeaua LEADER din Moldova**; - **Cooperarea** dintre **Moldova** și **România** în domeniul abordării LEADER: **dl Alexandru Potor**, Federația Națională a GAL-urilor din România (FNGAL), președinte; - Semnarea acordului de parteneriat între **Rețeaua Națională LEADER din Moldova** și **Federația Națională a GAL-urilor din România**; - Prezentarea proiectului TNC **"Say cheese! Balkan cheese": dl Sotiris Bolis,** GAL "Parnonas SA", Grecia;

	- Semnarea acordului de parteneriat dintre GAL-urile din **UE** și **Moldova** pentru proiectul TNC **"Say cheese! Balkan cheese";**
15:45 – 16:30	***Sesiunea 4. Ateliere de lucru paralele*** *(numărul de locuri este limitat din cauza capacității sălilor)* 1. Sala 1: Abordarea LEADER valoare adăugată pentru teritoriul local. o Facilitatori: dna **Kristiina Tammets,** Estonian LEADER union / **dna Ana Cerneva**, Solidarity Fund PL in Moldova; 2. Sala 2: Cum să elaborăm Strategii de dezvoltare locală mai eficiente o Facilitatori: **dl Petri Rinne,** Asociația de acțiune a satului din Finlanda; / **dna Sabina Baciu-Danilov**, People in Need Moldova; 3. Sala 3 : Cooperare și Networking conform metodei LEADER o Facilitatori: **dl Luis Shaves,** Rețeaua Minha Terra / Federația portugheză a asociațiilor de dezvoltare locală; / **dl Sergiu Mihailov**, Pro Cooperare Regională.
16:30 – 17:00	**Ședința plenară – Concluziile atelierelor de lucru:** **Moderator: Dl Staffan Nilsson**, Președinte al Alianței Comunității Rurale Europene (ERCA), copreședinte al grupului de coordonare ERP 1. Raportorul atelierului de lucru 1: **dl Goran Šoster**, Rețeaua de dezvoltare rurală din Slovenia; 2. Raportorul atelierului de lucru 2: **dl Pal Hajas**, Alianța Asociațiilor LEADER din Ungaria (LEADER Egyesületek Szövetsége); 3. Raportorul atelierului de lucru 3: **dl Aris Adler**, Rețeaua PREPARE,președinte.
17:00 – 17.15	**Concluzii finale: dl Iurie Usurelu,** Secretar General de Stat, ministru interimar al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
17:15 – 18.30	**Pauză de cafea**
18.30 – 22.00	Plecare cu autobuzul de la Palatul Republicii - Cina oficială pentru oaspeții internaționali și invitați la **Orheiul Vechi - Restaurantul „Epoca de Piatră".**

- **Joi, 04 Aprilie 2019 – Vizite de teren în teritoriile GAL-urilor și proiectele-pilot LEADER**

– *Vizite în teren organizate de **GAL-urile din Moldova** în parteneriat cu **Agenția de Investiții din Moldova**/ program de zi completă pregătit de GAL-uri în teritoriile respective;*

– *Plecarea cu autobuzul de la Palatul Republicii (Chișinău) spre teritoriul GAL-urilor și revenirea la Chișinău seara;*

– *Numărul estimat al participanților în fiecare grup - până la 20 de persoane.*

a) ***„Descoperă splendoarea Nistrului"*** – GAL Serpentina Nistrului: vizitarea a 2-3 proiecte implementate de GAL Serpentina Nistrului în anul 2018 și program cultural-turistic;
   – *1 oră de călătorie cu autobuzul de la Chișinău*

O simți? Proaspăta senzație a brizei matinale în timpul unei plimbări cu barca? Sau aroma apetisantă a zemii* de pește? Dacă ți-ai imaginat toate astea, deja ești captivul aventurii călătoare nistrene.

Vizitează cu interes siturile istorice din localitățile GAL-ului, cum sunt, spre exemplu tabăra din Varnița a regelui suedez Carol al XII-lea, o biserică reprezentativă a sec. XIX sau un muzeu etnografic plin de mistere.

Lasă-te absorbit de profunzimea naturii, vizitând Rezervația Naturală Peisajeră Telița.

Te-ai întrebat vreodată cum funcționează serviciu vamal? Sătucul Speia adăpostește un post vamal încă de pe vremea marelui voievod al Moldovei Ștefan cel Mare - acesta încă mai e o punte accesibilă pe meleagurile vecinilor noștri, așa că-l vei vedea în plină funcțiune cu ochii tăi.
Să știi că splendoarea Nistrului nu va părăsi niciodată sufletul tău, mai ales după ce vei afla atât de multe despre proiectele din cadrul GAL-ului „Serpentina Nistrului”.

___
*Zeama e felul ăla de bucate tradițional românesc și moldovenesc, gătit din pește sau pui. Se spune că cele mai gustoase și aromate zemi le gătesc bunicile noastre.

b) ***Lunca Prutului de Jos –Traseul Magic în Delta Dunării –*** GAL Lunca Prutului de Jos: vizitarea a 2-3 proiecte implementate de GAL Lunca Prutului de Jos în anul 2018: master-class-uri și program;
   - *3 ore de călătorie cu autobuzul de la Chișinău*

„Traseul Magic în Delta Dunării” e un traseu turistic încântător - frumusețea celor 9 comune ale acestuia te vor cuceri din prima. Avântă-te într-un voiaj plin de găselnițe magice și interesante.
Dacă nu ai știut, Lunca Prutului de Jos e înscrisă în Rețeaua Mondială UNESCO a Rezervațiilor Biosferei.

În plus, vei fi martorul unui mix trans-cultural, unde frontiera moldovenească cu cea ucraineană își dau întâlnire.
Oh! Iar programul cultural va cuprinde toate minunățiile plaiului nostru și va avea gust dulciu, mulțumită unei brutărie, pe care te invităm să o vizitezi.

Vei participa și la degustarea brânzeturilor eco, iar ochii tăi vor fi uimiți de o expoziție fascinantă de blănuri.
Fii parte a acestui proces important de păstrare a tradițiilor și de dezvoltare a comunităților locale prin intermediul proiectelor implementate în GAL-ul „Lunca Prutului de Jos”.

c) ***Mozaicul misterios al Sudului*** – vizitarea a 2-3 proiecte implementate de GAL Gagauz Koraflari, GAL ECO Bugeac, GAL Kilim Bugeac, GAL ECO Duz Ialpugel– 2 grupuri;
   - *2 ore de călătorie cu autobuzul de la Chișinău*

E, probabil, cea mai colorată experiență a meleagurilor moldave pentru sufletul tău însetat de nou!

Proiectele, implementate în cadrul celor patru GAL-uri implicate în traseu, stau la baza edificării identității culturale absolut minunate a acestei regiuni - bucatele sunt delicioase, tradițiile sunt respectate, iar patrimoniul local e îmbelșugat.
Satele GAL-urilor sunt mai peste tot în Unitatea Administrativ-Teritorială Găgăuzia, adunând elemente culturale din diverse colțuri ale Sudului. Muzeul Morii poartă chipul unei legende, iar vilele din preajmă sunt de o importanță istorică majoră.
Ți-ar plăcea să guști niște plăcinte*? Desigur că ți-a plăcea, întrucât ele sunt fuziunea perfectă dintre gustul nemaipomenit și aromele îmbietoare ale Sudului. Produsele eco sunt foarte populare - vei avea posibilitatea să achiziționezi amestecuri de plante, care-ți vor calma mintea și sufletul.

Această experiență minunată va aduna emoții de tot felul în inima ta!

___
*Plăcinta este un produs de patiserie tradițional, gătit din foi de aluat extrem de gustos și amestecuri cremoase dintre cașcavaluri, legume sau fructe.